

Kitabu cha Ayubu

Kikao cha 22: Hotuba ya Mungu 2, Behemothi na Leviathan na Majibu ya Ayubu (Ayubu 40.6-41.34)

Na John Walton

Huyu ni John Walton na mafundisho yake juu ya Kitabu cha Ayubu. Hiki ni kipindi cha 22, Hotuba ya Mungu 2, Behemothi na Leviathan, na majibu ya Ayubu, Ayubu 40:6-41:34.

Utangulizi wa Neno la Mungu 2 [00:31-1:12]

Sasa hatimaye tunafika kwenye hotuba ya pili ya Yehova. Tutaenda zaidi ya ujinga wa wanadamu ili kupata wazo la jinsi watu wanapaswa kufikiria. Inashangaza kwamba ujumbe huu wa msingi wa kitabu uko katika sehemu ya kitabu ambayo imechukuliwa kuwa isiyoweza kufikiwa, yenye kutatanisha zaidi, na kimsingi, watu hutupa tu mikono yao na kusema hawajui la kufanya nayo. Hata hivyo, ina jinsi kitabu hicho kinavyotaka tufikiri. Tutafurahi nayo.

Yehova Asema [1:12-2:31]

Hebu tuangalie. Inaanza Mungu anapotambulisha hotuba yake ya pili katika mistari wa sita wa sura ya 40. Na tena, Yehova anazungumza kutoka kwenye dhoruba. Kumbuka hapa, kama sijaitaja, Yehova anazungumza. Si Elohim. Sio Shaddai. Sio Adonai. Ni Yehova anayezungumza. Tulikuwa na Yehova katika utangulizi, na sasa tuna hotuba za Yehova mwishoni. Tena, hilo linatupa hisia za Mwisraeli. Ayubu amezungumza kuhusu El Shaddai, lakini ni Yehova anayekuja kufafanua. Na kwa hivyo, inafurahisha kwamba Yehova anazungumza.

Kwa hiyo, tunasoma mistari yake michache ya kwanza katika hotuba hii kwa Ayubu, “Jifunge kama mwanamume, nitakuuliza, nawe utanijibu” (40:7). Bila shaka, Ayubu ndiye anayeuliza maswali. Ayubu ndiye anayetoa mahitaji. Ayubu amekuwa akijaribu kushughulika na ukimya wa Yehova. Na sasa Bwana haji kujibu; anakuja kuhoji.

Kwa hivyo, Ayubu alikuwa na maswali yake yote, na sasa hakuna iliyosalia mezani, kwa kusema. Ayubu ameweka mkono wake juu ya kinywa chake. Kwa hiyo, amemaliza kuuliza maswali yake. Sasa Yehova atamhoji.

Ayubu Kuhoji Haki ya Mungu [2:31-4:37]

Mstari wa nane ni muhimu sana. Anasema, "Je, unaweza kudharau haki yangu? Je, ungenihukumu ili kujihesabia haki mwenyewe?" Tunaweza kuona basi ikiwa haijawa wazi katika hotuba za Ayubu, tunaweza kuona kwamba Ayubu ametilia shaka haki ya Mungu. Yehova mwenyewe asema hivyo. Kwa hiyo tena, tunakumbushwa kwamba Ayubu hajatenda haki kwa sifa ya Mungu. Ayubu hajajibu vizuri kwa kila kitu kilichotokea. Ayubu hajaonyesha hisia nzuri ya Mungu. Kwa hiyo, hapa hilo limewekwa wazi sana. Na sasa Mungu anachofanya ni kumpa Ayubu changamoto. "Je, una mkono kama wa Mungu, sauti yako yaweza kunguruma kama yake? Ukijipamba kwa utukufu na fahari, ujivike heshima na adhama. Uachie ghadhabu ya ghadhabu yako." Ni kana kwamba Yahweh anasema, "Sawa, Ayubu, jaribu kuwa Mungu kwa siku moja. Je! unafikiri umeelewa haya yote jinsi inavyofanya kazi? Vema, hebu tuone jinsi yote yanavyofanya kazi." Mstari wa 12, "Watazame wote walio na kiburi na kuwanyenyekenza, uwaponde waovu pale wanaposimama." Je, unafikiri hivyo ndivyo mfumo unavyofanya kazi, haki kama msingi? Anasema, "Ingefaa kuona ikiwa unaweza kuiondoa." Lakini sasa anaelekeza uangalifu wake kwa viumbe viwili, Behemothi na Leviathan. Alimkemea Ayubu kwa kufikiria uadilifu wake mwenyewe, uadilifu wa Ayubu, kuwa msingi wa kutilia shaka haki ya Mungu. Anapinga kwa kejeli uwezo wa Ayubu wa kulazimisha haki kwa ulimwengu, sivyo? Ayubu anafikiri hivyo ndivyo Mungu anafanya—kanuni ya kulipiza kisasi. Mungu anampa Ayubu changamoto ya kulazimisha haki juu ya ulimwengu.

Utambulisho wa Behemothi na Leviathan [4:37-5:44]

Na kwa hivyo, anatanguliza wahusika hawa Behemothi na Leviathan, kushughulikia mkao unaotakikana ambao watu wanapaswa kuwa nao. Wacha tuanze kwa kuzungumza

juu ya utambulisho wao. Hawajulikani spishi za asili wala ambazo zimetoweka. Sitaenda kwa undani zaidi juu ya hilo, lakini ni wazi kabisa tunapochunguza sifa za viumbe hawa. Hazilingani na chochote tunachojua. Kipengele katika Leviathan ambacho ni kigumu zaidi kukilinganisha na spishi zozote za kibiolojia au kutoweka ni moto unaopumua. Kwa kweli hatumjui mtu ye yeyote anayefanya hivyo, kiumbe ye yeyote anayefanya hivyo. Na hivyo, kwa maana hiyo, tunapaswa kuangalia mahali pengine.

Viumbe wa machafuko [5:44-11:07]

Ningependekeza kuwa ni viumbe vya machafuko. Viumbe wa machafuko ni kategoria inayo julikana sana katika Mashariki ya Karibu ya zamani na inatambulika kwa urahisi sana na hadhira ya zamani. Wanajua hasa viumbe vya machafuko. Leviathan ni kiumbe cha machafuko kinacho julikana, si tu katika sehemu nyinginezo katika Biblia ya Kiebrania bali pia katika maandishi ya Kiugariti.

Viumbe wa machafuko ni viumbe vya liminal ambavyo vipo kwenye ukingo wa ulimwengu ulioamriwa, karibu kama mguu mmoja na mguu mmoja nje. Wao ni viumbe quintessential ambao sifa abstract ni pamoja na wanyama wana ojulikana. Wazo la kwamba baadhi ya watu wameona mfano wa kiboko katika Behemothi au mfano fulani wa mamba katika Leviathan linafikia tu kudokeza kwamba kiboko au mamba angekuwa, kwa namna fulani, uzao wa Behemothi au Leviathan. Washiriki wao na si kwamba Behemothi ni kiboko au kwamba Leviathan ni mamba.

Jamii ya viumbe vya machafuko hukaliwa na, kama nilivyosema, viumbe vya liminal kwenye kingo ambazo zimeonekana, kama vile ng'ombe au bundi au mbuni au fisi, na vile vile wanyama wa kutisha wana onekana tu machoni pa mawazo. Aina zote mbili ziko katika jamii hii ya viumbe vya machafuko. Kundi la mwisho, wanyama hawa wa kutisha, sio madhubuti ya zoologija. Kwa kweli, mara nyingi ni viumbe vyenye mchanganyiko. Kwa hiyo, kichwa cha simba, mbawa za tai, griffin-kama au sphinx-kama viumbe. Na hivyo, viumbe vya machafuko mara nyingi vinajumuisha, lakini si mara zote.

Viumbe wa machafuko wanachukuliwa kuwa wameumbwa na Mungu. Tunaona hili, hasa katika Mwanzo 1, viumbe wakubwa wa baharini, na katika 1:21. Lakini zinawakilisha uwezekano wa kuendelea kutofuata utaratibu, kama miiba na miiba katika eneo lisilopangwa vizuri nje ya bustani. Miiba na michongoma ni ushahidi wa kutofuata utaratibu, lakini ziko katika ulimwengu uliopangwa kwa kiasi.

Wakati Mungu anazungumza kuhusu Leviathan katika Zaburi 104, aliifanya Leviathan kucheza nayo. Wakati viumbe wakuu wa baharini wanaporejelewa katika Mwanzo 1:21 wao ni sehemu ya uumbaji wa Mungu. Kwa hakika, Mwanzo inarudi na kutumia neno "*bara*" kuunda, kwa mara ya kwanza katika Mwanzo 1, tangu mstari wa 1, ili kuambatanisha hasa na wanyama wa baharini, ili tu kuweka wazi kwamba wao pia ni sehemu ya utaratibu uliopangwa. Kwa hiyo, kwa maana moja, tunaweza kuwaita viumbe vya kupambana na cosmos. Wao ni aina ya kazi dhidi ya cosmos, lakini wao si madhubuti katika ulimwengu wa mashirika yasiyo ya utaratibu. Wao ni sehemu ya ulimwengu ulioamriwa, lakini hutumika kama mawakala wasio na utaratibu kwa sababu ya asili yao isiyo na akili. Viumbe wa machafuko sio wabaya kiadili, lakini wanaweza kufanya madhara makubwa kwa sababu wanafanya kazi tu kwa silika.

Kwa hivyo, kwa maana moja, tunaweza kulinganisha na jinsi tunavyoweza kufikiria kimbunga. Sio uovu wa kimaadili, lakini inaweza kuleta madhara makubwa kwa sababu hufanya kile ambacho kimbunga hufanya. Kwa hiyo, viumbe wenye machafuko si maadui wa Mungu, lakini wanaweza kusababisha uharibifu mkubwa mionganoni mwa wanadamu.

Kama vile bahari ilivyo katika eneo lisilo la mpangilio, inatawaliwa na Mungu kwa kuweka mipaka yake. Viumbe hawa hawafugwa kwa maana yoyote. Hata hivyo wako chini ya udhibiti wa Mungu.

Kwa kweli Behemothi ni wingi wa neno "ng'ombe," na linarejelea mnyama wa nchi kavu mwenye nguvu zaidi anayeweza kuwaziwa. Ni aina ya uondoaji wa wanyama wa nchi kavu.

Leviathan angekuwa kiumbe wa baharini mwenye nguvu zaidi anayeweza kuwaziwa. Na hivyo, maandishi anatumia haya kwa aina ya tabia ya viumbe machafuko. Na tena, viboko na mamba ni hatari kwa hakika, na wanaweza kuzingatiwa kwa urahisi kama mazalia au marafiki wa viumbe wa fujo, kama hawa.

Nafasi ya Behemothi na Leviathan kama Wahusika wa Kifasihi [11:07-12:06]

Sasa, baada ya kusema haya, tunapaswa kutambua kwamba utambulisho wa viumbe sio muhimu kama kutambua jukumu lao la fasihi kama wahusika katika kitabu. Watazamaji wa kale wangeweza kutambua Behemothi na Leviathan. Wangekuwa na vitambulisho vilivyouniganishwa nao. Lakini bila kujali hilo, Behemothi na Leviathan zinatumiwa na mwandishi wa kitabu kama wahusika, wahusika wa fasihi amba wana jukumu na madhumuni katika kitabu. Ikiwa tutaelewa ujumbe wenye mamlaka wa kitabu kwa kutumia wahusika hawa wa kifasihi, inatubidi tuangalie zaidi ya mabishano ya utambulisho ili kuona jinsi yanavyotumika.

Viumbe wa Machafuko Kwingineko katika Ayubu [12:06-14:08]

Viumbe wa machafuko wametajwa kwenye kitabu mara nyingi. Kwa hivyo, tukisoma kitabu hicho, tayari tumeona hizo. Maombolezo ya Ayubu katika sura ya tatu yalizingumza juu ya wale amba walikuwa tayari kuchukua Leviathan katika 3:8. Jibu la kwanza la Ayubu kwa Elifazi liliuliza kwa nini Mungu alikuwa akimtendea kama kiumbe wa machafuko. Hiyo ni katika 7:12. Hapo anatumia neno la Kiebrania *tannim*, ambalo ni neno lile lile la Kiebrania katika Mwanzo 1:21. Ayubu anahisi kama anatendewa kama kiumbe wa fujo kwa sababu Mungu anamweka chini ya ulinzi. Sasa hiyo inalingana na kile tunachojuwa katika Mashariki ya Karibu ya kale. Miungu katika Mashariki ya Karibu ya kale ilijulikana kuwaweka viumbe wa fujo waliofugwa kwa kiasi kwenye kamba na kuwatumia kwa madhumuni yao, ingawa waliwakilisha eneo hili lisilo la utaratibu. Kwa hivyo, Ayubu anapendekeza kwamba Mungu mwenyewe anatenda kama kiumbe cha machafuko katika sura ya 30, mstari wa 15 hadi 23.

Mungu hamchukulii Ayubu kama kiumbe cha machafuko kama vile anavyomwomba Ayubu achukue jukumu la Behemothi. Mungu hafanyi kama kiumbe cha machafuko. Badala yake, yeye ni bora zaidi kuliko Leviathan na unapaswa kutambuliwa kama hivyo. Sasa hiyo ni utangulizi, naamini, jinsi Behemothi na Leviathan zinavyotumiwa katika maandishi. Tena, Ayubu amemshtaki Mungu kwa kutenda kama kiumbe cha machafuko, na Mungu anasema, "Loo, hapana, ni mbaya zaidi kuliko hiyo. Ni kubwa kuliko hiyo." Na hivyo, sisi ni kwenda kupata kwamba alielezea kwetu kama sisi kuchunguza nini ni kuwa alisema. Tunahitaji kuchanganua Behemothi na Leviathan, si kwa ajili ya utambulisho wao bali kwa ajili ya jukumu lao la kifasihi.

Behemothi na Ayubu Ikilinganishwa [14:08-16:08]

Kwa hiyo, tunapofungua sura ya 40, mstari wa 15 , Mungu anaelekeza uangalifu wa Ayubu kwenye Behemothi. "Angalia Behemothi," kisha uzingatie mstari unaofuata. "Itazame Behemothi, niliyoifanya pamoja nawe." Ayubu na Behemothi wameunganishwa pamoja. Mungu ameviumba vyote viwili. Inafurahisha kwamba tunapotazama sehemu hiyo fupi inayohusu Behemothi, inapitia mstari wa 24, hadi 15 hadi 24. Yehova hasemi kuhusu Ayubu au yeze mwenyewe kuwa anafanya chochote kwa Behemothi. Katika mstari wa 15, Behemothi ameridhika na ameshiba vizuri, kama Ayubu amekuwa. Unakumbuka 15 walianzisha ulinganisho. Kwa hivyo, Behemothi ameridhika na ameshiba vizuri kama Ayubu alivyokuwa. Katika sura ya 16 hadi 18, Mungu alimfanya Behemothi kuwa na nguvu alipomfanya Ayubu. Katika mstari wa 19, Behemothi anashika nafasi ya kwanza kati ya aina zake, kama Ayubu. Hiyo ilitambuliwa katika 15 :7. Katika mstari wa 20, Behemothi hutunzwa, kama Ayubu alivyotunzwa. Katika sura ya 21 hadi 22 ya sura ya 40, Behemothi amehifadhiwa kama Ayubu. Katika 23, sasa inaanza kufanya mabadiliko ya 23 na 24, mwisho wa sehemu ya Behemothi. Mnamo 23, Behemoth hashtuki na mto unaoendelea. Ufafanuzi au maana ni badala yake, na pia haupaswi kuwa. Anaamini na yuko salama, kama unavyopaswa kuwa. Hawezi kukamatwa au kunaswa, ambayo unapaswa pia kutoweza kuathiriwa na umejionyesha

kuwa sugu. Mstari wa 24 unazungumza kuhusu "Je! Neno "pua" ni neno la hasira. " na haiwezi kutobolewa" Hili ni neno gumu katika maandishi; wakati mwingine humaanisha "kuitwa" au "kuteuliwa" au "kupenya." Kwa hivyo tena, wazo liko hapa ambalo unapaswa kuathiriwa.

Behemothi inalinganishwa na Ayubu. Hilo limetambulishwa moja kwa moja katika aya ya kwanza. Baada ya hapo kila kitu tunachosoma kuhusu Behemothi, tunapaswa kukilinganishwa na Ayubu. Hivi ndivyo sehemu hii inavyofanya kazi. Ayubu basi anapaswa kuwa kama Behemothi. Kumbuka Ayubu alikuwa amelalamika, "unanichukulia kama kiumbe cha fujo." Hapa, hotuba inasema, "vizuri, unapaswa kuwa zaidi kama kiumbe wa machafuko katika suala hili." Tutarudi kwa hilo.

Yehova ni mkuu kuliko Leviathan [16:08-22:44]

Hebu tumgeukie Leviathan. Sehemu ndefu zaidi, na tena tuzingatie kile inachosema na kile ambacho hakisemi. Mistari minane ya kwanza inatumia umbo la nafsi ya pili. "Unaweza kufanya hivi? Unaweza kufanya hivyo?" iko katika umbo la mtu wa pili. Kuzingatia kile Ayubu anaweza na hawesi kufanya kwa Leviathan.

Kwa kidogo, nadhani zaidi ya wazo kidogo: Ikiwa huwezi kufanya mambo haya kwa Leviathan, kuvuta ndani kwa ndoano ya samaki, funga ulimi wake, weka kamba kupitia pua yake, sawa. Je, itaomba rehema? Itakuwa mpole na wewe? Unaweza kufanya makubaliano nayo? Je, unaweza kutengeneza kipenzi chake? Kama hungefanya hivyo kwa Leviathan, kwa nini ungetaraja kumfanyia Yehova? Kwa nini utarajie kumtega? Inyoosha ulimi wake chini, fanya naye mapatano, na mchunge. Kwa nini ungefanya hivyo?

Kubadili kwa nafsi ya pili kunapendekeza kwamba Leviathan inapaswa kulinganishwa na Yehova. Hivyo, 41:3, "Je, itaendelea kukuomba rehema?" Hivyo ndivyo Ayubu alivyotaka Mungu afanye. Mstari wa 10 na 11, "Hakuna aliye mkali wa kuiamsha. Ni nani basi awezaye kusimama mbele yangu? Yehova mwenyewe anavuta uhusiano kati yake na Leviathan. Sio sana kwamba yeze ni kama Leviathan, lakini kwamba yeze ni

mkuu zaidi kuliko Leviathan. Ikiwa huwezi kutenda kwa Leviathan kwa njia hii, kwa nini katika ulimwengu unaweza kufikiri kwamba unaweza kutenda kwa Yehova kwa njia hii? Sehemu hii haizungumzi kamwe juu ya kile Mungu anachofanya kwa Leviathan. Hata hivyo wakalimani wengi wamekwenda upande huo. Hii haizungumzii juu ya udhibiti wa Yehova wa Leviathan. Haizungumzii kuhusu Yehova kumshinda Leviathan. Tuna aina tofauti ya taarifa inayotolewa hapa.

Katika sura ya 41, tunaposonga katika habari hii, Leviathan haiwezi kudhibitiwa, na pia Yehova hawezi kudhibitiwa. Leviathan hatanyenyeka wala kuomba rehema; wala hata Bwana. Leviathan haiwezi kujeruhiwa au kutiishwa. Haina matumaini kupigana dhidi yake. Ndivyo ilivyo kwa Yehova.

Tunasoma ulinganisho wa moja kwa moja katika 10 na 11; hakuna mtu, pamoja na wewe, aliye na madai dhidi yangu, Ayubu. Katika 12 hadi 18, huwezi kulazimisha kufungua mdomo wake kupokea hatamu. Je, tunapata hilo? Ayubu amekuwa akijaribu kufanya nini? Amekuwa akijaribu kumfunga na kumtia hatamu Yehova. Yehova hawezi kudhibitiwa au kufugwa. Yeye si tame. 19 hadi 25, Leviathan ni hatari inapotukanwa, kama vile Yahweh. 26 hadi 32, Leviathan haiwezi kuathiriwa, kama vile Yehova. Aya ya 33, hakuna kiumbe anayelingana naye. Hiyo inadokeza, bila shaka, kwamba Ayubu si sawa na Leviathan, sembuse kuwa sawa na Yehova. Mstari wa 34 Lewiathani huwatawala wote wenye kiburi. Linganisha hilo na ufunguzi wa hotuba hii katika sura ya 11 hadi 14, ambapo Mungu anamwambia Ayubu, unajua, jiwekee silaha, watawala waovu. Ni Leviathan ambaye hutawala wote wenye kiburi. Ayubu hawezi kuwanyenyeka wenye kiburi hadi sura ya 40, aya ya 11 na 12. Wala hawezi kumtiisha Mfalme juu ya wenye kiburi, 41 :34. Mungu pia ni Mfalme wa wenye kiburi kwa maana hiyo. Anatawala juu yao. Haya yote yanajadili kile Ayubu hawezi kumfanyia Leviathan. Pia ni mambo ambayo Ayubu lazima ajifunze kuwa hawezi kumfanyia Yehova. Kwa hivyo, kile ambacho Ayubu lazima ajifunze, na ndicho sisi sote tunapaswa kujifunza, hatuwezi kumlea Mungu.

Nafasi ya Viumbe wa Machafuko katika Ujumbe wa Kitabu [22:44-24:19]

Kwa hivyo, jukumu la viumbe hawa katika ujumbe wa kitabu, kwanza kabisa, hazijaonyeshwa kama mfano wa uovu wa ulimwengu. Mkalimani mmoja hata amependekeza kuwa ni sawa na Changamoto mwanzoni mwa kitabu. Ninaona kama karibu kinyume kabisa na hiyo. Hakuna kiumbe anayeelezewa kuwa mwovu, wala kiumbe anayewakilisha *hasatan*, Mshindani, wala hawachukui jukumu au nafasi ya Mshindani kutoka sura za mwanzo. Hazijaelezewa kwa njia ambayo zinaweza kutumika kama uthibitisho wa uwezo wa Mungu wa kushinda vitisho vyta utaratibu ulimwenguni na kuleta haki ya ulimwengu. Maandishi hayawatendei hivyo. Haiwasilishi hivyo. Hakuna kumbukumbu ya kuwatiisha kwa Mungu. Kwa hivyo, wanawezaje kusimama kama ushuhuda kwa Mungu anayetiisha, asiyé na utaratibu? Tunapaswa kwenda na kile kifungu kinasema. Haki ya ulimwengu haining'inie kwenye mizani wala matokeo ya kile ambacho Yahwe anasemekana kufanya. Kitabu hicho hakisemi kwamba Mungu huleta haki kwa ulimwengu wote mzima au kwa uzoefu wa wanadamu. Kitabu hakitoi dai hilo. Hilo ndilo dai Ayubu na marafiki zake walitaka kufanya kupitia kanuni ya kulipiza kisasi.

Si kuhusu Haki [24:19-24:52]

Hotuba ya kwanza ya Yehova ilionyesha jinsi Ayubu hapaswi kufikiri. Hotuba ya pili inaonyesha jinsi Ayubu anapaswa kufikiri. Katika usemi hakuna Yehova anazungumzia haki ya Ayubu au haki yake mwenyewe. Hili lina ukaribu zaidi tulio nao kwa ujumbe ulio wazi, ambao ndio tungetarajia katika hotuba kuu ya Yehova.

Wanadamu wanapaswa Kuamini kama Behemoth [24:52-25:47]

Jambo linalozungumziwa kuhusu Behemothi linahusisha uthabiti wake katika maji yenye mawimbi. Behemothi si mwadilifu. Leviathan sio haki. Behemothi haiwezi kuhamishwa. Leviathan haiwezi kupingwa. Yehova hawashindwi au kuwafunga ili kuonyesha ukuu wake juu yao. Zinatumika kama vielezi ambavyo wanadamu wanaweza kujifunza kutoka kwao mambo fulani muhimu. Wanadamu wanapaswa kuitikia mito

inayofurika kwa usalama na uaminifu, kama Behemothi anavyofanya katika uwasilishaji huu wa fasihi.

Wanadamu hawapaswi kufikiria kuwa wanaweza kufuga au kumpa changamoto Yehova kwa kuwa hawawezi kumpinga wala kumlea Lewiathani, ambaye ni duni kwa Yehova.

Wanadamu Hawawezi Kumfuga Lewiathani au Mungu; Jibu la Ayubu [25:47-27:10]

Jibu la pili la Ayubu katika sura ya 42, mstari wa pili hadi wa sita, linaonyesha kwamba anaelewa mambo ambayo Yehova anafanya. Nitaisoma haraka. "Najua ya kuwa waweza mambo yote; wala makusudi yako hayawezi kuzuilkia." Tena, hiyo ina maana kwamba Ayubu hawezi kumfuga au kumlea ndani kwa makusudi ya Ayubu mwenyewe. "Uliuliza, 'Ni nani huyu anayeficha mipango yangu bila ujuzi?'" Angalia ukificha mipango ya Mungu hapa; Ayubu alificha mipango ya Mungu kwa sababu alionyesha kwamba mipango ya Mungu ilikuwa kutekeleza kanuni ya kulipiza kisasi ili kuamuru ulimwengu kulingana na haki. Hiyo inashughulikia mipango ya Mungu. Ambaye huficha mipango ya Mungu bila maarifa. "Hakika nilinena mambo nisiyoyaelewa, mambo ya ajabu sana kwangu kuyajua. Ajabu ni, kimsingi, ni zaidi ya daraja la malipo ya binadamu. Huwezi kuielewa.

Kazi Inarudishwa na Kuwasilisha [27:10-30:47]

Ulisema, Sikiliza sasa, nami nitanena, Nitakuuliza, na wewe utanijibu. Masikio yangu yalikuwa yamesikia habari zako, lakini sasa macho yangu yamekuona, kwa hiyo najidharau na kutubu katika mavumbi na majivu. Tena, kwangu, hii inaonyesha kwamba anakubali kwamba amekuwa na kimbelembele katika kile alichofikiri anajua. Anaghairi, na ananyenyekea. Hili si kama jibu lake la kwanza ambapo alisema tu, nimemaliza kuzungumza. Anaghairi, na ananyenyekea.

Neno la Kiebrania hapa kwa "ni ajabu sana kwangu , mambo ambayo sikujua. Neno la Kiebrania *pele* larejezea habari katika makao ya kimungu ambayo haiwezi kueleweka kwa wanadamu.

Juu ya neno "tubu." Hebu tuseme kidogo kuhusu hilo. Ni katika mstari wa sita, "tubu katika mavumbi na majivu." Ni umbo la Niphal la kitenzi. Inatofautishwa na maneno mengine ambayo yanaweza kutafsiriwa kama "tubu." Elifazi alikuwa amemhimiza atubu. Hilo lilikuwa neno *shuv*, kugeuka nyuma, kubadili mwelekeo, kubadilisha tabia yake. Hapa Ayubu hapendekezi mabadiliko ya tabia bali anataka kubatilisha kauli zake za awali. Anatumia usemi uleule unaotumiwa wakati Mungu anabadilisha mawazo yake katika sehemu kama vile Kutoka 32:14, Yeremia 4:28, Yeremia 18:10, Yoeli 2:13, na Yona 3:10. Kwa hiyo, vifungu vyote vya kuvutia ambavyo, kwa bahati mbaya, hatuwezi kutumia muda kuhutubia.

Matukio yake mengi hufanyika katika hali zinazohusisha majuto. Ni kielelezo cha majuto. Katika kauli za Ayubu, anajutia kauli zake za awali. Tabia yake ya Mungu ni imani ya kiburi katika ufahamu wake mwenyewe, changamoto zake za kiburi. Hivyo ndivyo tungeelewa majuto ya Ayubu.

Taarifa hapa inafungua masuala mengine pia. Inapotumiwa na kihusishi '*al*' kama hapa, kwa kawaida humaanisha kutafakari upya kitu au, mara nyingi zaidi, kuweka kitu akilini, kusahau yote kukihu. Katika aya hii, tunaweza kudokeza kwamba hilo ni jambo analoliondoa akilini mwake. Hii ni vumbi na majivu; ndivyo inavyosema. Inasema ametubu, vema, inasema, "ametubu"--' *al*. Kwa hiyo, anaweka nje ya akili yake vumbi hili na majivu. Sio kutubu kwa vumbi na majivu. Hiyo sio preposition hapa. Badala yake, anafikiria upya kitu kizima cha vumbi na majivu, na anaondoa vumbi na majivu akilini mwake. Kwa hiyo ametangaza mwisho wa maombolezo yake, na amekubali ukweli wake.

Umuhimu wa Behemoth na Leviathan [30:47-31:29]

Tunaweza kuona basi kwamba Behemoth na Leviathan ni wahusika muhimu sana katika uuundaji wa kitabu. Hii sio kuhusu kiboko na mamba. Sio kuhusu dinosaurs. Sio juu ya kama tunazungumza hadithi au vitu vya aina hiyo. Ni kweli hata kuhusu viumbe machafuko ingawa ni. Ni kuhusu jinsi viumbe hawa wanavyosawiriwa na jinsi hiyo

inavyosimama kama ujumbe kwa Ayubu na kwetu sote tunayesoma kitabu. Na tutashughulikia maswala hayo tunapohamia sehemu zingine.

Huyu ni John Walton na mafundisho yake juu ya Kitabu cha Ayubu. Hiki ni kipindi cha 22, Hotuba ya Mungu 2, Behemothi na Leviathan, na majibu ya Ayubu, Ayubu 40:6-41:34. [31:29]